
2018-5-RE

CAUSA 2018-5-RE

(Machado Aquilino c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 74-2018. Recurs d'empara

Aute del 7 de maig del 2018

BOPA núm. 29, del 16 de maig del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 de febrer del 2018, per la representació processal del Sr. Pau Machado Aquilino, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 20 de juliol del 2017, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra la sentència del 20 de desembre del mateix any i contra l'aute del 29 de gener del 2018, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment oportú;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.1, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 20 de març del 2018;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 24 de maig del 2017, el Sr. Pau Machado Aquilino va ser condemnat, mitjançant el procediment d'ordenança penal, com a autor responsable del delictes major d'apropiació indeguda a la pena de 3 mesos de presó condicional amb un termini de suspensió de la condemna de 2 anys. Així mateix, es va decomissar el vehicle que havia sostret i es va acordar fixar la responsabilitat civil a càrrec seu en període d'execució.

1.2. El 20 de juliol del 2017, en el marc de l'execució, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia d'Andorra va dictar un aute en què acordava fixar una indemnització a favor de la propietària del vehicle de 1.819,79 €, import que derivava del pressupost de reparació dels desperfectes del vehicle ocasionats durant la seva sostracció.

1.3. La representació processal del Sr. Pau Machado Aquilino va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 20 de desembre del 2017, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, mitjançant sentència, va desestimar aquest recurs i va confirmar íntegrament l'aute de la Batllia.

1.4. La representació processal del Sr. Pau Machado Aquilino va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió per considerar que s'havia vulnerat el dret a la jurisdicció en diversos dels seus vessants, concretament, els drets a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

1.5. El 29 de gener del 2018, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute, en què no donava lloc a l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

1.6. El 20 de febrer del 2018, la representació processal del Sr. Pau Machado Aquilino va interposar un recurs d'empara contra les resolucions ressenyades en els punts anteriors per una presumpta vulneració dels drets a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- Aquesta part no s'oposa al pagament dels danys ocasionats per ell en el vehicle, tanmateix, considera que les reparacions i els recanvis pressupostats no derivaven de la seva actuació; segons el seu parer, els suposats desperfectes dels quals el seu ús seria la causa no van ser acreditats ni es va establir cap nexa de causalitat, recordant que la determinació de la seva existència correspon a la part perjudicada.

- Per aquests motius, va sol·licitar, en fase probatòria, que es prengués declaració del responsable del taller i que es requerís a la víctima per tal que aportés la factura de la reparació.

- Aquesta part denuncia que la pràctica de la prova va ser insuficient per establir el nexa de causalitat entre els desperfectes del vehicle i l'ús que en va fer, ja que tan sols es va aportar el pressupost de la reparació, sense indicar les causes dels desperfectes. Afegeix que el vehicle es va desballestar sense que la jurisdicció ordinària ni aquesta part en fossin informats, cosa que impedeix practicar proves suplementàries sobre els suposats desperfectes, i sense que la perjudicada hagi aportat cap factura que acrediti que va reparar el vehicle.

- Així mateix, considera que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa pel fet que no se li donés trasllat de la declaració del responsable del taller, ni se li permetés, per tant, qüestionar i expressar el seu parer sobre el resultat d'aquesta prova.

- No només no ha existit activitat probatòria ni contradicció, sinó que a més s'ha invertit la càrrega de la prova, prenent que sigui el recurrent que demostrï que no existeix un nexa de causalitat entre la

seva utilització del vehicle i els suposats desperfectes.

- També considera que s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, ja que la jurisdicció ordinària, en cap de les instàncies, motiva l'existència dels desperfectes, ni el nexce de causalitat entre aquests i la seva actuació.

- En aquest cas no es tracta d'una discrepància en la valoració de la prova, sinó d'una manca absoluta de prova, afegint, a més, que no va quedar acreditat que hagués recorregut 6000 km durant la sostracció del vehicle i destacant que les reparacions contingudes en el pressupost són reparacions mecàniques que fan part, totes elles, del manteniment del vehicle.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment oportú.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal considera que la valoració del perjudici sofert efectuada per la Batllia es fonamenta en el fet que el recurrent va utilitzar el vehicle durant 1 mes i mig, efectuant en aquest període 6000 km, i sobre el pressupost realitzat que ascendia a 1.819,79 €.

- Destaca que el mecànic, pujant el vehicle a l'elevador, va poder constatar diverses deficiències tècniques i que no existeix cap raó per posar en dubte les constatacions efectuades.

- No es pot pretendre que un perjudicat hagi de preconstituir, per si s'apropien del seu vehicle, una prova destinada a demostrar l'estat anterior d'aquest.

- D'acord amb la jurisprudència d'aquest Tribunal, precisa que la reparació del vehicle no és exigible i, per tant, no es requereix l'aportació de la factura d'aquesta reparació, tenint en compte que un cop el perjudici és real i constatat, el pressupost caracteritza suficientment aquest perjudici, a fi de no perjudicar més la víctima amb recursos econòmics limitats que li impedeixen fer front a una reparació abans de rebre la indemnització.

- En l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions la Sala Penal considera que si bé era cert que no es va donar trasllat de la diligència practicada, el recurrent va poder defensar els seus drets davant aquesta Sala i proposar la pràctica de noves proves derivades de la diligència en qüestió, cosa que no va fer, perquè de fet no va qüestionar les declaracions del mecànic, sinó que les va utilitzar per demostrar la manca d'acreditació del perjudici sofert.

La Sala Penal afegeix que la realitat, l'import i la relació de causalitat entre els desperfectes del vehicle i els fets delictius comesos pel recurrent es fonamenten en el pressupost aportat per la part perjudicada, del qual se'n va donar trasllat i sobre el qual la part recurrent va efectuar les manifestacions que va considerar escaients.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que es va practicar aquella prova que el recurrent va demanar (la prova relativa a l'aportació de la factura no es va practicar per motius jurisprudencials), la qual va

caracteritzar de manera suficient l'existència del perjudici reclamat.

- Sobre el nexce de causalitat entre el perjudici i els fets delictius, el Ministeri Fiscal recorda, en primer lloc, que aquesta valoració correspon als tribunals ordinaris, i, en segon lloc, que no es va efectuar cap inversió de la càrrega de la prova, ja que la perjudicada va aportar la prova necessària per avaluar i justificar l'existència del perjudici sofert.

- Sobre la manca de contradictori, recorda igualment que la seva suposada vulneració ha de ser material i, en aquest cas, el recurrent, va tenir la possibilitat de formular al·legacions en relació amb la prova practicada en apel·lació.

- Així mateix, afegeix que la sentència de la Sala Penal respon de manera clara i precisa a l'únic motiu d'impugnació: la declaració de la seva manca de responsabilitat *ex-delicto*. Per consegüent, pel fet de confirmar la decisió de la Batllia, els motius de la qual són coneguts, la Sala Penal dona una resposta tàcita als arguments oposats pel recurrent.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El primer considerant de la sentència impugnada refereix que el batlle instructor va efectuar una valoració del perjudici sofert per la perjudicada de manera correcta i proporcionada, fonamentada sobre el fet que el recurrent va utilitzar el vehicle durant un mes i mig, efectuant en aquest període uns 6.000 kilòmetres i sobre el pressupost que consta en les actuacions i que va ser aportat per la perjudicada, el qual ascendia a la quantitat de 1.819,79 €.

Els drets a la defensa i al procés degut reclamats en empara no han estat vulnerats per la negativa a l'admissió de la totalitat de les proves proposades pel recurrent i, en concret, per la no aportació de la factura del mecànic que havia de reparar l'automòbil com a expressió de l'existència d'un nexce de causalitat quantificat dels perjudicis ocasionats a la propietària per la sostracció de l'automòbil.

3.2. La possible lesió al principi contradictori esdevinguda, en primera instància, en no haver-se donat trasllat de les proves practicades abans de dictar l'aute que fixava la responsabilitat civil *ex-delicto* del recurrent, va corregir-se a partir del moment en què el recurrent va poder formular al·legacions en apel·lació a la prova practicada. El recurrent no havia pogut formular al·legacions a les proves en primera instància, però en canvi en apel·lació va poder formular les al·legacions que va considerar oportunes sobre aquella prova. Tanmateix, en primera instància s'havien practicat tota la prova demanada pel recurrent excepte aquella considerada innecessària per a la resolució de les peticions "*per raons jurisprudencials*". Els tribunals d'instància han estimat acreditada l'avaluació d'aquesta relació causal entre la sostracció i l'ús de l'automòbil i la quantitat establerta per a la seva indemnització, facultat que correspon als tribunals d'instància. La perjudicada va presentar una prova que, a judici dels òrgans judicials ordinaris (que són aquells competents per conèixer i valorar les proves), ha estat considerada suficient.

3.3. Pel que fa a la possible lesió del dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret a partir d'una

suposada incongruència omissiva, per no haver tingut en compte, valorat o esmentat les al·legacions formulades, cal recordar que aquest Tribunal Constitucional va afirmar que *"la congruència de les resolucions judicials forma part del dret a la jurisdicció en el sentit (...) que els jutges i tribunals han de donar resposta a les peticions o pretensions de les parts i a les raons adduïdes per basar les referides pretensions, malgrat que no és necessari donar resposta expressa i detallada a tots i cadascun dels arguments que han emprat. De fet, atès que el bé constitucional protegit pel dret a no sofrir incongruències omissives és el de garantir que els jutges i tribunals valorin les pretensions formulades i els motius en les quals aquestes es fonamenten i que les parts coneixin els motius de la seva decisió, es poden donar supòsits en què la resposta tàcita a determinades pretensions i al·legacions sigui constitucionalment legítima; això succeiria, per exemple, quan del conjunt dels raonaments continguts a la resolució judicial es pugui deduir raonablement que l'òrgan judicial ha valorat les pretensions i, a més, es dedueixin els motius en els quals es fonamenta la seva resposta tàcita"* (fonament jurídic segon de la sentència del 12 d'octubre del 2009, recaiguda en la causa 2009-9-RE).

3.4. La referència a la manca de proves suficients per acreditar l'import dels perjudicis causats al vehicle, no significa que aquests no s'hagin produït. La garantia que les resolucions judicials siguin examinades i resoltes conforme a dret consisteix també en el fet que la sostracció va existir i que els desperfectes van ser pressupostats pel mecànic i que l'única prova presentada relativa a la causalitat derivava de la necessitat de reparació concretada en el pressupost aportat per la perjudicada, el qual va ser comunicat al recurrent per tal que efectués les observacions adients.

3.5. El segon considerant de la sentència impugnada raona que: *"No es pot pretendre que un perjudicat preconstituï, per si s'apropien del seu vehicle, una prova destinada a demostrar que abans la seva sostracció el vehicle no tenia deficiències. A més, és jurisprudència constant dels tribunals andorrans i, particularment d'aquesta Sala Penal, que no és exigible la reparació del vehicle i, per tant, no s'exigeix l'aportació de la factura de la mateixa, tenint en compte que un cop el perjudici és real i constatat, el pressupost ja caracteritza suficientment el perjudici"*.

En tot cas, el Tribunal Constitucional no és una tercera instància i l'admissió i la valoració de les proves correspon als òrgans judicials de la jurisdicció ordinària.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2018-5-RE interposat per la representació processal del Sr. Pau Machado Aquilino contra l'aute del 20 de juliol del 2017, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra la sentència del 20 de desembre del mateix any i contra l'aute del 29 de gener del 2018, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 de maig del 2018.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat